

เข้าใจธรรมชาติเด็ก เมื่อเริ่มต้นเรียนรู้สองภาษา

✘ การเริ่มต้นสอนภาษาอังกฤษให้กับเด็ก ควรเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อไร นักการศึกษาหลายท่านเชื่อว่าวัยเด็กก็เริ่มมีความเป็นอัจฉริยภาพทางด้านภาษาแล้ว การจะเริ่มเรียนรู้ภาษาที่สองหรือสามก็ย่อมมีความเป็นไปได้ เพราะสมองเด็กช่วง 0-6 ปีแรกมีการเติบโตและพัฒนาเร็ว เด็กๆมีความพร้อมจะเรียนรู้ในสิ่งที่ป้อนให้อยู่แล้ว

✘ ไม่ว่าจะด้วยความเชื่อใดก็ตาม ปัจจุบันนอกจากภาษาอังกฤษที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเด็กแล้วยังมีภาษาจีนอีกภาษาหนึ่งที่กำลังเข้ามามีบทบาทไม่แพ้กันโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิตเปิดการเรียนการสอนรูปแบบสองภาษาตั้งแต่ระดับชั้นเตรียมอนุบาลจนถึงมัธยมศึกษา เราพบว่านักเรียนในวัยอนุบาลสามารถเรียนรู้ภาษาที่สอง และที่สามได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยที่เด็กเรียนรู้จากกิจกรรมต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ด้วยความสนุกสนาน และเป็นธรรมชาติ การเรียนรู้ของเด็กอย่างเป็นธรรมชาตินั้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สอดคล้องกับหลักการสำคัญที่โรงเรียนนำมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อการเรียนรู้สองภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์ประกอบที่ทางโรงเรียนให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

- **การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน** คือ การสร้างสภาพแวดล้อมให้เด็กคุ้นเคยกับการใช้ภาษาอย่างมีความหมายและเป็นองค์รวมทั้งบรรยากาศห้องเรียน สื่อการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนช่วยในการสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมร่วมกัน เช่น การจัดให้มีมุมห้องสมุด มุมอ่าน มุมเขียน มุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ โดยทุกๆมุมเอื้อต่อการเรียนภาษา รวมถึงป้าย สัญลักษณ์ และบอร์ดกิจกรรมต่างๆ ที่กระตุ้นให้เด็กต้องการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกสนาน

- **บทบาทของครูผู้สอน** คือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนจากการสอนแบบเดิมๆ มาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ผู้จัดเตรียมและตัดสินใจในการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ ฝึกให้เด็กมีโอกาเลือกทำกิจกรรม ส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็น ฝึกพูด อ่านเขียน สนับสนุนให้เด็กกล้าที่จะพูด และการฟังด้วยความตั้งใจ รวมถึงให้กำลังใจ และตอบสนองต่อความพยายามของเด็กในทางบวก นอกจากนี้ครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างในการเรียนรู้ การใช้ภาษา ครูจะไม่ใช่แค่เพียงผู้สอนแต่จะเป็นผู้นำและจัดการให้เกิดการเรียนรู้ รวมถึงเป็นผู้ประเมินพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

- **การประเมินพัฒนาการทางภาษา** คือ เป็นการประเมินตามธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูผู้สอนประเมินจากการสังเกต วิเคราะห์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าพัฒนาการด้านต่างๆของเด็ก อย่างต่อเนื่องซึ่งจะทำให้ครูทราบพัฒนาการ ความรู้ความเข้าใจของเด็กว่าเป็นอย่างไร ซึ่งการประเมินนั้นจะทำในสองลักษณะคือ

แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การประเมินโดยทั่วไปจะดูจากผลงานของนักเรียน เช่นการเก็บพอร์ตโฟลิโอ เก็บผลงานกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น

- **การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง** คือ เมื่อครูผู้สอนได้มีการสื่อสารให้กับผู้ปกครองทราบในเรื่องของการจัดการศึกษาและแนวทางในการปฏิบัติจะทำให้ผู้ปกครองสามารถช่วยส่งเสริมการพัฒนาเด็กไปในทิศทางเดียวกับโรงเรียนผู้ปกครองควรมีความอดทนที่จะเฝ้าดูการพัฒนาการของเด็กจากผลงานต่างๆ ที่ครูให้เด็กทำในระหว่างการเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้ปกครองร่วมให้ข้อมูลพัฒนาการของเด็ก และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และให้ความสนใจกับการสนทนาและตอบคำถามเด็ก

จากแนวทางดังกล่าวเบื้องต้น เมื่อเข้าใจธรรมชาติของเด็ก ธรรมชาติของภาษาก็สามารถที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เมื่อเริ่มเรียนรู้สองภาษาให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนและความต้องการของผู้ปกครอง นอกจากนี้แนวทางนี้ยังสามารถนำไปปรับใช้สำหรับการเรียนภาษาที่สาม หรือรายวิชาอื่นๆ ในระดับสูงขึ้นไปได้อีกด้วย